

Analiza Impactului la proiectul Hotărârii de modificare a Normelor minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 155/2022

Titlul analizei impactului	Analiza Impactului la proiectul Hotărârii de modificare a Normelor minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice
Data:	02.10.2023
Autoritatea administrației publice (autor):	Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE)
Subdiviziunea:	Secția documente normative, Departamentul supraveghere energetică
Persoana responsabilă și datele de contact:	Alexandru Andronic - șef secție Tel: 022 823 988, aandronic@anre.md ; Alexandru Tagadiuc – specialist principal Tel: 022 823 986, atagadiuc@anre.md ; Vladislav Matiescu – consultant Tel: 022 823 986, vladislav.matiescu@anre.md .

Compartimentele analizei impactului

1. Definirea problemei

a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate

În prezent, exploatarea centralelor electrice se efectuează în conformitate cu „Normele minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice” (în continuare - Norme), aprobate prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 155 din 01 aprilie 2022.

Normele în cauză fiind obligatorii pentru centralele electrice de termoficare, care funcționează pe combustibil organic, centralele hidroelectrice, operatorul sistemului de transport a energiei electrice și operatorii sistemelor de distribuție a energiei electrice, precum și pentru agenții economici care prestează servicii de deservire a obiectelor energetice (în continuare – întreprinderi electroenergetice).

În conformitate cu pct. 391 din prezentele Norme este prevăzut că efectuarea reconstrucției și modernizării echipamentului turbinei în cadrul centralelor electrice trebuie să fie coordonată cu uzina producătoare. Prin urmare, orice modificări constructive, operațiuni ale regimului de lucru prin renovări, schimbări ale unor echipamente de comandă a parametrilor de lucru, echipamente de dirijare și control ale turbinei precum și alte lucrări ce implică modificări constructive și de regim se coordonează cu uzina producătoare. Acest fapt permite de a fi siguri de o funcționare fiabilă în continuare a acestor echipamente la parametri nominali și eficiență maximă.

Însă, la centralele electrice cu termoficare din țară, la etapa de exploatare a instalațiilor de turbine cu abur au fost întâmpinate probleme din cauza unor circumstanțe neprevăzute, condiționate de conflictul militar învecinat. Și anume, deoarece turbinele cu abur de la centralele electrice sunt fabricate în fosta URSS, la moment reconstrucția, modernizarea și exploatarea acestor instalații, pentru respectarea prezentelor Norme, trebuie realizată cu uzinele din Federația Rusă. Acest fapt condiționează dificultăți, deoarece este complicată comunicarea cu aceste uzine.

Totodată, multe dintre aceste uzine sunt în lista de sancțiuni occidentale ceea ce creează o comunicare sensibilă și precară.

Reieșind din cele expuse s-a încercat de a stabili căi de soluționare prin modificarea Normelor în așa mod încât să fie respectate principiile de bază și funcționalitatea echipamentului.

La baza modificării Normelor minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice au stat:

1. Demersul „Termoelectrica” SA (nr. 79/814 din 10 iunie 2023) către Ministerul Energiei, privind procedura de achiziție nr. 21080646 din 17.05.2023 – „Achiziționarea sistemului automatizat de control al vibrației și valorilor mecanice (SACVVM) și instalarea acestuia la turbogeneratorul nr. 2 al SA „TERMOELECTRICA”;

2. Solicitarea Ministerului Energiei (nr. 07-1175 din 21.08.2023) cu privire la obligativitatea respectării Normelor minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice, ce conțin prevederi care obligă producătorii de energie electrică, deținători de centrale electrice cu termoficare, să respecte întocmai cerințele standardelor conform cărora a fost elaborat și realizat utilajul centralelor, dar și să coordoneze activitățile de reconstrucție și modernizare a echipamentelor centralelor electrice cu producătorii acestor echipamente conform pct. 391 – „Efectuarea reconstrucției și modernizării echipamentului turbinei în cadrul centralelor electrice trebuie să fie coordonată cu uzina producătoare”.

Menționăm faptul că, în condițiile unui conflict militar în desfășurare în vecinătate, în care producătorii de echipamente se află pe teritoriul altui stat, cum ar fi producătorul АО «Силловые машины» și ООО «Таганрогский котельный завод», ambele uzine din Federația Rusă, și care a fost pus sub sancțiuni internaționale, sancțiuni la care s-a aliniat și Republica Moldova, este dificil sau chiar imposibil de a obține coordonările stabilite de Norme, în sensul realizării lucrărilor de reconstrucție și modernizare a echipamentului, fapt care, poate pune în pericol securitatea aprovizionării cu energie termică și electrică a consumatorilor, îndeosebi în perioada rece a anului.

b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate

În vederea asigurării domeniului producătorilor care dețin și exploatează centrale electrice de termoficare, centrale termoelectrice care funcționează pe combustibil organic, centrale hidroelectrice, cu un set de prevederi minime cu privire la exploatarea fiabilă, rațională, eficientă și în condiții de securitate, precum și întreținerea centralelor și rețelelor electrice în stare funcțională, de către Agenție a fost elaborat proiectul inițial al Normelor minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice, care a fost aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 155 din 01 aprilie 2022.

Temeiul juridic de elaborare a proiectului Hotărârii Consiliului de administrație al ANRE pentru modificarea Normelor minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice este stabilit la art. 7 alin. (1) lit. g³ al Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, conform căruia ANRE elaborează și aprobă Normele minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice.

În contextul necesității de modificare a Normelor, problema care urmează a fi soluționată este imposibilitatea efectuării lucrărilor de reconstrucție și modernizare a echipamentelor turbinelor centralelor electrice. Problema respectivă este condiționată de prevederile pct. 391 din Normele menționate, care prevede faptul că efectuarea reconstrucției și modernizării echipamentului turbinei în cadrul centralelor electrice trebuie să fie coordonată cu uzina producătoare. Totodată pct. 6 din Norme stipulează că persoanele care se fac vinovate de nerespectarea cerințelor prezentelor Norme poartă răspundere disciplinară, contravențională, penală, civilă, în modul stabilit de legislație. În același timp, problema este determinată de faptul că uzinele producătoare - АО «Силловые машины» și ООО «Таганрогский котельный завод», a echipamentului turbinelor de al SA „Termoelectrica” ce necesită modernizare, se află pe teritoriul Federației Ruse - stat care a fost pus sub sancțiuni internaționale ca urmare a intervenției militare în regiune. Respectiv, nu este posibilă respectarea pct. 391 din Norme, fapt ce automat presupune aplicarea prevederilor pct. 6 pentru efectuarea lucrărilor specificate de pct. 391.

Entitățile afectate direct de punctele respective sunt întreprinderile care dețin centrale electrice de termoficare și termoelectrice care dețin în proprietate echipamente de tip turbine, generatoare, mai exact:

1. SA „Termoelectrica”;

2. SA „CET-Nord”.

La o analiză mai detaliată a activității întreprinderilor respective, se observă faptul că aceștia produc și livrează consumatorilor atât energie electrică, cât și termică. Respectiv, activitatea acestora și calitatea serviciilor prestate de către întreprinderile menționate, afectează direct și consumatorii finali, atât casnici, cât și noncasnici. Astfel, pe parcursul anilor 2020 – 2022, consumatorilor finali au fost livrate următoarele volume de energie termică:

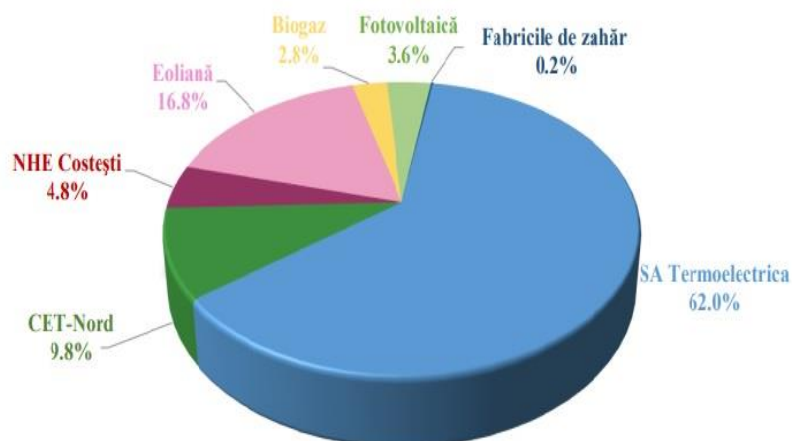
	Volum livrat, mii Gcal			Ponderea în totalul de livrări, %		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
SA „Termoelectrica”	1213.2	1391.1	1131.8	87.19	87.27	86.82
SA „CET-Nord”	135.2	151.6	131.7	9.72	9.51	10.10

În baza unei totalizări a datelor prezentate în tabel, se poate vedea faptul că, aceste 2 întreprinderi asigură cu energie termică în jur de 97% din toți consumatorii de energie termică. Aceste volume de energie termică au fost livrate la aproximativ 38000 de edificii, inclusiv 199 instituții bugetare și 1620 de agenți economici.

Denumire întreprindere	Numărul consumatorilor		
	casnici	noncasnici	
		Bugetari	Agenți economici
SA „Termoelectrica”	4411	156	1157
SA „CET-Nord”*	33511	43	463

* Contracte directe cu deținătorii de apartamente

Cu privire la volumele de energie electrică produsă, structura producerii energiei electrice de către toți producătorii autohtoni (în %), pentru anul 2022 este următoarea:

Referindu-ne doar la cele 2 întreprinderi afectate de modificarea propusă, acestor valori procentuale, le revin următoarele volume de energie electrică produsă în anul 2022 (în kWh):

Denumire întreprindere	Cantitate energie electrică produsă	
	%	mil. kWh
S.A. „Termoelectrica”	62	528
S.A. „CET-Nord”	9,8	83,6

Analizând datele prezentate, se observă faptul că întreprinderile respective cumulează aproximativ 72% din tot volumul de energie electrică produsă de producătorii autohtoni, cu un volum în jur de 610 mil. kWh respectiv, ceea ce reprezintă aproximativ 15% din consumul final de energie electrică.

Reieșind din cele expuse, menținerea situației actuale reprezintă o barieră foarte mare ce împiedică și va continua să împiedice în viitor, atât reconstrucția echipamentelor turbinelor întreprinderilor respective în cazurile când altă soluție tehnică nu este posibilă sau fezabilă, cât și modernizarea acestora. Respectiv, în cazul ieșirii definitive din uz a echipamentelor, vor fi lipsiți de energie termică toți consumatorii menționați. Atragem atenția asupra faptului că, energia

termică livrată consumatorilor este utilizată pentru încălzirea apei și a locuințelor în perioada rece a anului. De asemenea, spre deosebire de energia electrică care poate fi achiziționată din alte surse pentru a suplini neajunsurile, energia termică nu poate fi înlocuită într-un termen atât de scurt, atât de ieftin și într-un mod atât de simplu.

În același timp, lipsa unei modernizări presupune și faptul că, nici calitatea serviciilor prestate nu va crește în timp și nici eficiența activității de producere a întreprinderilor respective, ci dimpotrivă se va diminua. De asemenea, modernizarea echipamentelor turbinelor prin dotarea acestora, spre exemplu cu sisteme automatizate de control al vibrației și valorilor mecanice, cum este în acest caz, va oferi pe viitor o viteză mai mare de reacție și depistare a abaterilor de la parametrii normali de funcționare, a vibrațiilor ce depășesc valorile normale, care la rândul lor pot duce la diverse consecințe negative precum deteriorarea echipamentelor turbinelor sau chiar ieșirea din funcțiune a acestora.

c) Cauzele care au dus la apariția problemei.

Cauza principală care a dus la apariția problemei descrise este conflictul militar din regiune și sancțiunile internaționale la care s-a aliniat și Republica Moldova și care au fost aplicate drept răspuns la intervențiile militare. Drept urmare aplicării sancțiunilor, dar și prevederile Normelor (pct. 6 și 391) suplimentar la sancțiuni, a devenit imposibilă coordonarea lucrărilor de reparație și modernizare a echipamentului turbinei, mai exact a achiziției sistemului automatizat de control al vibrației și valorilor mecanice (SACVVM) precum și instalarea acestuia la turbogeneratorul nr. 2 la întreprinderea SA „Termoelectrica”.

De asemenea, au fost identificate și alte 2 cauze care pot crea aceeași situație ca și cea descrisă și care de fapt a stat la baza necesității modificării Normelor. Cauzele respective sunt următoarele:

1. *lichidarea uzinei producătoare de la care a fost achiziționat utilajul, echipamentul inițial;*
2. *refuzul de acordare a asistenței tehnice de către uzina producătoare din diverse motive.*

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Începând cu luna octombrie, anul 2021 și până în prezent, activitatea de exploatare a echipamentelor electrice din cadrul întreprinderilor electroenergetice se desfășoară în conformitate cu Normele minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 155/2021.

La moment, prevederile în vigoare a Normelor stabilesc efectuarea reconstrucției și modernizării echipamentului turbinei cu abur în cadrul centralelor electrice cu coordonarea obligatorie cu uzina producătoare. Menționăm faptul că, în condițiile unui conflict militar în desfășurare, în care producătorii de echipamente se află pe teritoriul altui stat – Federația Rusă, cum ar fi producătorul АО «Силловые машины» și ООО «Таганрогский котельный завод», stat care a fost pus sub sancțiuni internaționale, la care s-a aliniat și Republica Moldova, este dificil sau chiar imposibil de a obține coordonările stabilite de Normele minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice, în sensul realizării lucrărilor de reconstrucție și modernizare a echipamentului, fapt care, poate pune în pericol securitatea aprovizionării cu energie termică și electrică a consumatorilor, îndeosebi în perioada rece a anului.

În cazul în care nu se va întreprinde nimic, se vor acutiza următoarele probleme:

- 1) nu va fi deblocată situația curentă când se dorește modernizarea echipamentului turbinei cu abur, însă este imposibilă coordonarea acestor lucrări cu uzina producătoare;
- 2) nu va fi oferită posibilitatea de alternativă personalului de conducere a întreprinderilor electroenergetice cu privire la consultarea și coordonarea lucrărilor cu alți producători de echipamente similare;
- 3) nu vor fi efectuate lucrări de reconstrucție și modernizare conform necesităților și planurilor investiționale;

4) nu va fi asigurată funcționarea fiabilă, eficientă, fără avarii și incidente a echipamentelor centralelor electrice;

5) nu va putea fi asigurată livrarea energiei termice și electrice consumatorilor finali;

6) nu va asigurată respectarea indicatorilor de calitate cu privire la serviciile prestate.

În vederea deblocării situației în care personalul de conducere a întreprinderilor electroenergetice este în imposibilitate de a coordona lucrările respective cu uzina producătoare și respectiv este pasibil de a fi sancționat pentru nerespectarea prevederilor Normelor, s-a decis modificarea și completarea Normelor printr-o nouă redacție a pct. 391.

Conform redacției noi propuse a pct. 391, personalului de conducere i se oferă posibilitatea de a consulta și coordona lucrările menționate cu alți producători de echipamente similare.

Consultările și coordonările respective vor fi posibile în următoarele cazuri:

1. în cazul lichidării uzinei producătoare;

2. în cazul imposibilității argumentate de coordonare cu uzina producătoare;

3. în cazul refuzului de acordare a asistenței tehnice de către uzina producătoare;

4. în cazul asigurării principiilor de raționamente tehnico-economice cu privire la coordonarea lucrărilor de reconstrucție și modernizare.

Totodată, se prevede ca decizia personalului de conducere al întreprinderii electroenergetice cu privire la consultarea și coordonarea lucrărilor cu alți producători de echipamente similare, să fie coordonată de către autoritatea responsabilă de efectuarea controlului și supravegherii tehnice de stat în domeniul securității industriale.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Proiectul Hotărârii de modificare a Normelor minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice are destinația de a pune în aplicare prevederile art. 7 alin. (1) lit. g³) din Legea cu privire la energia electrică și art. 14 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 174 din 21.09.2017 cu privire la energetică.

Conform art. 7, alin. (1), lit. g³), din Legea cu privire la energia electrică, Agenția elaborează și aprobă Normele minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice.

Proiectul Hotărârii de modificare a Normelor minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice se propune de a intra în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Următoarele obiective se doresc a fi atinse în urma intervenției de reglementare:

1. deblocarea situației curente când se dorește modernizarea echipamentului turbinei cu abur, însă este imposibilă coordonarea acestor lucrări cu uzina producătoare;

2. oferirea posibilității de alternativă personalului de conducere a întreprinderilor electroenergetice cu privire la consultarea și coordonarea lucrărilor cu alți producători de echipamente similare;

3. efectuarea lucrărilor de reconstrucție și modernizare conform necesităților și planurilor investiționale;

4. asigurarea funcționării fiabile, eficiente, fără avarii și incidente a echipamentelor centralelor electrice;

5. asigurarea livrării energiei termice și electrice consumatorilor finali;

6. asigurarea indicatorilor de calitate cu privire la serviciile prestate;

7. asigurarea fiabilității sistemului energetic și securității energetice.

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Opțiunea „a nu face nimic” – constă în lipsa intervenției cu privire la modificarea Normelor minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice aprobate prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 155/2021.

În cazul în care nu se va întreprinde nimic se vor acutiza următoarele probleme:

1. nu va fi posibilă efectuarea lucrărilor de reconstrucție și modernizare la centralele electrice, fapt ce va pune în pericol securitatea aprovizionării cu energie termică și electrică a consumatorilor, îndeosebi în perioada rece a anului;
2. poate afecta securitatea energetică a statului în cazul în care nu sunt întreprinse măsurii de remediere a stării echipamentului turbinelor;
3. va diminua substanțial fiabilitatea și modul de funcționare stabil al centralelor de energie electrică.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea ținesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate

Proiectul prevede oferirea posibilității de alternativă personalului de conducere a întreprinderilor electroenergetice de a consulta și coordona lucrările reconstrucție și modernizare a echipamentelor turbinelor cu alți producători de echipamente similare.

Proiectul de modificare a Normelor urmărește că la efectuarea lucrărilor de reconstrucție și modernizare a echipamentului în cadrul centralelor electrice, acțiunile personalului de conducere a întreprinderilor electroenergetice să nu fie limitate prin coordonarea obligatorie a lucrărilor cu uzina producătoare, dar să ofere și o alternativă în cazul când prima este imposibil de realizat, mai exact prin posibilitatea consultării și coordonării lucrărilor cu alți producători de echipamente similare, în cazuri argumentate.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

În urma examinării opțiunilor și altor căi alternative de a asigura respectarea prevederilor legislației s-a constatat că, elaborarea și implementarea altor acte normative alternative sau altor prevederi la Normele minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice nu reprezintă soluțiile optime pentru problemele sus-menționate.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Principalele efecte negative ale stării actuale sunt:

La momentul de față întreprinderile electroenergetice trebuie să efectueze toate lucrările de reconstrucție și modernizare a echipamentului turbinelor doar cu coordonarea uzinei producătoare. Această prevedere, în redacția actuală, împiedică respectarea Normelor de către întreprinderile electroenergetice. Respectiv, pe de o parte, întreprinderea electroenergetică trebuie să realizeze aceste lucrări de reconstrucție sau modernizare, deoarece au în posesie echipamente vechi, cu uzură avansată și care sunt utilizate cu mult peste durata de exploatare garantată de uzina producătoare, în vederea prestării unor servicii de calitate, ceea ce nu poate fi realizat în contextul situațiilor descrise anterior. Pentru prestarea serviciilor de calitate inferioară cerințelor stabilite, pot fi aplicate sancțiuni atât întreprinderii electroenergetice, cât și personalului de conducere al acesteia. Pe de altă parte, în cazul în care personalul de conducere al întreprinderii electroenergetice, decide

să efectueze aceste lucrări fără coordonările respective, ceea ce presupune nerespectarea vădită a Normelor, aceștia din urmă la fel sunt pasibili de a fi sancționați pentru nerespectarea Normelor.

Respectiv, într-un caz vor fi aplicate sancțiuni pentru faptul că s-au efectuat lucrări fără ca acestea să fie coordonate cu uzina producătoare, iar în celălalt caz, se vor aplica sancțiuni atât pentru faptul că nu au fost luate măsuri pentru a preveni distrugerea echipamentelor, cât și pentru faptul că a fost întreruptă livrarea energiei electrice, dar și termice consumatorilor finali, în special în perioada rece anului.

Principalele beneficii ale stării actuale:

Cel mai mare și important beneficiu al stării actuale este faptul că, în cazul efectuării lucrărilor de reconstrucție și modernizare a echipamentului turbinelor, acestea se coordonează cu uzina producătoare, care în calitate de producător al echipamentelor electrice și entitate cu echipă de experți, cunosc toate particularitățile și caracteristicile acestor echipamente. Acest fapt permite și oferă o analiză mai detaliată și mai exactă a soluției optime și respectiv calității finale a lucrărilor de reconstrucție și modernizare. Modificarea propusă exclude posibilitatea apariției în viitor, a cazurilor când nu vor putea fi efectuate lucrări de reconstrucție și modernizare a acestor echipamente.

b1) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

1. Costurile desfășurării afacerilor

Remarcăm faptul că, modificarea propusă nu implică costuri suplimentare față de prevederile Normelor actuale, dimpotrivă a fost prevăzută flexibilitatea în ceea ce privește efectuarea reconstrucției și modernizării echipamentului turbinei. Faptul că, întreprinderile electroenergetice vor putea să consulte și coordoneze lucrările menționate cu alți producători de echipamente similare, în cazurile descrise în punctele anterioare, oferă posibilitatea evitării situațiilor când echipamentul respectiv va ieși definitiv din funcțiune, ceea ce presupune achiziția altuia și respectiv costuri mai mari.

2. Calitatea pentru consumatori

Prin intermediul modificării propuse, se va asigura posibilitatea efectuării reconstrucției în caz de necesitate, dar și a modernizării echipamentelor turbinelor, ceea ce înseamnă eficiență și productivitate mai mare, precum și o calitate mai mare a serviciilor prestate.

În același timp, exploatarea corectă a rețelelor și centralelor electrice, inclusiv prin efectuarea lucrărilor de reconstrucție și modernizare la timpul potrivit, va duce la creșterea fiabilității întregului sistem electroenergetic, ceea ce indirect va afecta consumatorii de energie electrică, gospodăriile casnice și cetățenii, atât prin reducerea numărului de deconectări, cât și a cazurilor de defectare a aparatelor de uz casnic a consumatorilor.

Totodată, este necesar de menționat că centralele termice asigură consumatorii și cu energie termică, iar întreruperea asigurării cu agent termic pe timp de iarnă reprezintă un pericol deosebit de mare deoarece poate cauza distrugerii considerabile a rețelelor termice care pot să se răsfrângă și asupra bunurilor consumatorilor. De aceea este deosebit de important de a asigura buna funcționare a tuturor echipamentelor din sectorul termoenergetic pentru a nu afecta și dimpotrivă de a majora calitatea serviciilor pentru consumatori.

3. Bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor

Exploatarea corectă a rețelelor și centralelor electrice, inclusiv prin efectuarea lucrărilor de reconstrucție și modernizare la timpul potrivit, va duce la creșterea fiabilității întregului sistem electroenergetic, ceea ce indirect va afecta consumatorii de energie electrică, gospodăriile casnice și cetățenii, atât prin reducerea numărului de deconectări, cazurilor de defectare a aparatelor de uz casnic a consumatorilor cât și a tarifului final a prețului energiei.

4. Sănătatea și securitatea muncii

Posibilitatea de modernizare și reconstrucție a echipamentelor turbinelor electrice va contribui la îmbunătățirea nivelului de securitate și sănătate în muncă prin crearea condițiilor nepericuloase pentru muncă a angajaților, care vor exploata și deservi utilajele noi montate fără a fi supuși riscurilor profesionale.

5. Utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile

Prin urmare, orice modificări constructive, operațiuni ale regimului de lucru prin renovări, schimbări ale unor echipamente de comandă a parametrilor de lucru, echipamente de dirijare și control ale turbinei precum și alte lucrări ce implică modificări constructive și de regim permit asigurarea funcționării fiabile în continuare a acestor echipamente la parametri nominali și eficiență maximă. Acest fapt permite utilizarea resurselor neregenerabile în mod eficient, având și un impact pozitiv asupra tarifului final din factura consumatorului

6. Consumul și producția durabilă

Prin intermediul modificării propuse, se va asigura posibilitatea efectuării reconstrucției în caz de necesitate, dar și a modernizării echipamentelor turbinelor, ceea ce înseamnă eficiență și productivitate mai mare, precum și o calitate mai mare a serviciilor prestate.

7. Eficiența și performanța energetică

Odată cu modernizarea și utilizarea unor echipamente noi va crește eficiența procesului de producere ceea ce va determina micșorarea costurilor de producere a energiei electrice și termice. În contextul caracteristicilor înalte de performanță a echipamentelor moderne se vor diminua pierderile tehnologice ceea ce va contribui la ridicarea randamentului echipamentului principal de producere a energiei electrice și termice.

8. Riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)

În cazul în care în conformitate cu prevederile actuale ale prezentelor Norme, coordonarea lucrărilor de reconstrucție și modernizare cu uzina producătoare sunt imposibile iar durata de viață a echipamentelor este mult depășită peste 20 ani, din cauza impedimentelor efectuării lucrărilor respective, pot parveni consecințe negative de deteriorarea a echipamentelor turbinelor, care pot provoca alte deteriorări în avalanșă în contextul cărora riscul producerii accidentelor și avariilor este foarte înalt.

Totodată, este necesar de menționat că centralele termice asigură consumatorii și cu energie termică, iar întreruperea asigurării cu agent termic pe timp de iarnă reprezintă un pericol deosebit de mare deoarece poate cauza distrugerii considerabile a rețelelor termice care pot să se răsfrângă și asupra bunurilor consumatorilor. De aceea este deosebit de important de a asigura buna funcționare a tuturor echipamentelor din sectorul termoenergetic pentru a nu afecta și dimpotrivă de a majora calitatea serviciilor pentru consumatori.

b2) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

În contextul prevederilor legislației în vigoare, nu au fost identificate opțiuni alternative de intervenție.

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

În urma analizei opțiunii propuse nu au fost identificate riscuri majore care ar putea duce la eșecul intervenției sau efecte negative majore.

Un risc relativ minor, dar care este posibil să apară este necesitatea unei perioade de adaptare a participanților la noile reguli.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact

are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sunt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Costurile de conformare sunt zero. Impact disproporționat nu va exista dat fiind faptul că prevederile Normelor se aplică în egală măsură de toți operatorii de sistem și centrale electrice.

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

În concluzie, ținând cont de argumentele menționate mai sus, autorii prezentei AIR optează pentru opțiunea care presupune elaborarea și aprobarea proiectului Hotărârii de modificare Normelor minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sunt necesare

Efectuarea modificărilor la Normele minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice nu necesită ajustarea cadrului juridic existent deoarece se modifică doar un singur punct din Normele menționate. În același timp, aplicarea prevederilor punctului 391 în redacția nouă, nu prevede cerințe care să necesite modificarea și altui cadru juridic. În același context, cadrul juridic necesar este deja prevăzut prin Legea nr. 107/2016 și Legea nr. 174/2017.

Schimbări instituționale nu sunt necesare – în cadrul Agenției, Departamentul Supraveghere Energetică, activează Secția documente normative, care asigură elaborarea și modificarea cadrului normativ în domeniu.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Potențiali indicatori de performanță ce ar putea fi utilizați pentru a efectua monitorizarea și impactul intervenției propuse:

1. Reducerea numărului de deconectări neprogramate;
2. Reducerea numărului de deranjamente tehnologice în funcționarea turbinelor;
3. Reducerea numărului de avarii și incidente la centralele electrice;
4. Respectarea valorilor parametrilor de calitate stabiliți prin Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice;
5. Majorarea duratei de exploatare a turbinelor cu abur existente la centralele electrice;
6. Conectarea potențială a unor consumatori noi de energie termică;
7. Odată cu modernizarea și utilizarea unor echipamente noi va crește eficiența procesului de producere ceea ce va determina micșorarea costurilor de producere a energiei electrice și termice, respectiv influența tariful final.

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Evaluarea impactului modificării propuse spre promovare, va fi posibilă după o perioadă de cel puțin un an de la punerea în aplicare a acestora în redacție nouă.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

1. Centralele electrice de termoficare (S.A. „TERMOELECTRICA”, S.A. „CET-NORD”);
2. Operatorii sistemelor de distribuție a energiei electrice (ÎCS „Premier Energy Distribution” SA, SA „RED Nord”);

3. Operatorul sistemului de transport a energiei electrice (ÎS „Moldelectrica”);
4. Prestatorii de servicii de deservire a obiectelor energetice.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

La data de 06.09.2023 pe pagina web oficială a Agenției, la rubrica „Transparența decizională/Inițierea elaborării deciziei” a fost plasat anunțul cu privire la inițierea elaborării acestui proiect în care a fost indicat termenul limită (29.09.2023) de prezentare a recomandărilor/proponerilor referitor la Normele în cauză, precum și datele de contact a persoanei responsabile (Vladislav Matiescu – consultant, tel: 022 823 986, vladislav.matiescu@anre.md).

Ulterior, la data 19.10.2023, Agenția, pe pagina web oficială, la rubrica „Transparența decizională/Consultări publice” a plasat anunțul cu privire la inițierea procedurii de consultare publică a proiectului de modificare a Normelor minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice, în care a fost indicată data-limită de prezentare a avizelor (06.11.2023) și adresa unde acestea pot fi expediate. Textul proiectului hotărârii de modificare a Normelor minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice, Analiza impactului și Nota informativă au fost plasate pe pagina web oficială a ANRE la rubrica „Transparența decizională/Proiecte supuse consultării publice”, la poziția nr. 817.

Totodată, Agenția a expediat o solicitare de avizare a proiectului de modificare a Normelor menționate, în adresa Ministerului Energiei, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, operatorului rețelei de transport Î.S. „Moldelectrica”, operatorilor rețelelor de distribuție a energiei electrice Î.C.S. „Premier Energy Distribution” S.A., S.A. „RED Nord”, precum și Inspectoratului Național pentru Supraveghere Tehnică, Asociației Businessului European (EBA), Consiliului Concurenței, precum și titularilor de licențe în domeniul termoelectric - S.A. „TERMOELECTRICA”, S.A. „COMGAZ-PLUS”, S.A. „APĂ-CANAL CHIȘINĂU”, ÎM a „REȚELELOR ȘI CENTRALELOR TERMICE COMRAT”, S.A. „CET-NORD”, ÎM „SERVICII COMUNALE GLODENI”, ÎM „ANTERMO”, ÎM „REȚELE TERMICE FLOREȘTI”, ÎM „SERVICII COMUNAL-LOCATIVE” ORHEI, ÎM „TERMOTRANS TARACLIA”.

Toate obiecțiile și propunerile expediate în adresa Agenției, care au fost prezentate în cadrul consultărilor, au fost discutate cu părțile interesate și luate în considerare la elaborarea variantei finale a proiectului hotărârii de modificare a Normelor minime de exploatare a centralelor și rețelelor electrice, precum și introduse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

În cadrul consultărilor publice, avize au fost prezentate de către următoarele instituții:

1. Ministerul Energiei – 1 propunere;

S-a propus substituirea cuvintelor „personalul de conducere a întreprinderii electroenergetice” cu cuvintele „se admite”.

2. Consiliul Concurenței – fără obiecții și propuneri;
3. S.A. „CET-Nord” – fără obiecții și propuneri;
4. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale – fără obiecții și propuneri;
5. S.A. „RED-Nord” – fără obiecții și propuneri;
6. S.A. „Termoelectrica” – 1 propunere;

S-a propus luarea în considerare a propunerii înaintate prin demersul nr. 79/1965 din 29.09.2023, și anume a faptului ca personalul de conducere a întreprinderii electroenergetice să poată avea dreptul să coordoneze lucrările de modernizare cu organizații de proiectare și construcție a echipamentelor similare și dețin autorizatie/licență, alte documente permissive.

7. Î.S. „Moldelectrica” – fără obiecții și propuneri;
8. Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică – fără obiecții și propuneri.

Astfel, în total au fost prezentate avize cu un număr de 2 propuneri în total, cu privire la proiectul Normelor menționate. Ambele propuneri au fost acceptate parțial.

Anexă
Tabel pentru identificarea impacturilor

Categoriile de impact	Punctaj atribuit		
	<i>Opțiunea propusă</i>	<i>Opțiunea alternativă 1</i>	<i>Opțiunea alternativă 2</i>
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	+1		
povara administrativă	0		
fluxurile comerciale și investiționale	0		
competitivitatea afacerilor	0		
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	0		
concurența pe piață	0		
activitatea de inovare și cercetare	0		
veniturile și cheltuielile publice	0		
cadrul instituțional al autorităților publice	+1		
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	0		
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	+3		
situația social-economică în anumite regiuni	0		
situația macroeconomică	0		
alte aspecte economice	0		
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	0		

nivelul de salarizare	0		
condițiile și organizarea muncii	0		
sănătatea și securitatea muncii	+1		
formarea profesională	0		
inegalitatea și distribuția veniturilor	0		
nivelul veniturilor populației	0		
nivelul sărăciei	0		
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	0		
diversitatea culturală și lingvistică	0		
partidele politice și organizațiile civice	0		
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	0		
modul sănătos de viață al populației	0		
nivelul criminalității și securității publice	0		
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0		
accesul și calitatea serviciilor educaționale	0		
accesul și calitatea serviciilor medicale	0		
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	0		
nivelul și calitatea educației populației	0		
conservarea patrimoniului cultural	0		
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0		
accesul și participarea populației în activități sportive	0		
discriminarea	0		
alte aspecte sociale	0		
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	0		
calitatea aerului	0		
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	0		
biodiversitatea	0		
flora	0		

fauna	0		
peisajele naturale	0		
starea și resursele solului	0		
producerea și reciclarea deșeurilor	0		
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	+1		
consumul și producția durabilă	+1		
intensitatea energetică	0		
eficiența și performanța energetică	+1		
bunăstarea animalelor	0		
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	+1		
utilizarea terenurilor	0		
alte aspecte de mediu	0		

Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.